

“De verzorgde ruigheid van de baardenhype lijkt een paradox”

het schaamrood op mijn wangen niet verbergen wanneer ik schromelijk toegeef dat ik dat heerlijk vind. Het resultaat van dit alles is de mooiste baard van de stad, een teken van lidmaatschap van een geheim genootschap dat geen woorden nodig heeft.

JAMES BOND

We leven in roerige tijden. Meer dan ooit voelen mannen zich bedreigd door vrouwen, die succesvol de top zouden bereiken en langzaam maar zeker de touwtjes in handen nemen. Na Obama zal het Hillary-tijdperk aanbreken; na een zwarte man zal voor het eerst in de geschiedenis misschien een vrouw de machtigste persoon op aarde zijn. Journalisten en pseudo-wetenschappers

hebben het paniekerig over feminisering van de maatschappij en over het jongensprobleem in het onderwijs. En heteromannen lijken volledig de kluts kwijt over de rolverdeling door de opkomst van al die machtige vrouwen. Hier is natuurlijk wel wat op af te dingen, blijkt uit veel onderzoeken. Maar waar het om gaat is dit: nog nooit in de (westerse) geschiedenis zijn blanke mannen zo bang geweest voor het verlies van hun eeuwenoude machtspositie. En dat laten ze ook niet zomaar gebeuren.

In *Skyfall*, de laatste James Bond-film, is agent 007 ten val gebracht door een fout van collega Eve – een zwarte vrouw. Het decennialange symbool voor mannelijke kracht is onttroond en Adele zingt *this is the end* voordat arme James nog maar een woord gesproken heeft. Hij is ook bij lange na niet meer de viriele *womanizer* die hij ooit was: in plaats van seks krijgt de kijker te zien hoe Bond – als een moderne Samson – door Eve geschoren wordt. Vaarwel mannelijke potentie! De vrouwen delen voortaan de lakens uit, ten onrechte want Eve is een kluns en Bonds bazin M is oud. Wat er vervolgens in de film gebeurt, laat zich lezen als de ultieme mannenfantasia van deze tijd.

Bond vlucht weg uit de verdorven hoofdstad en neemt zijn intrek in het huis van zijn overleden vader in Schotland. Schotland! De plek van traditie, voorouders, ongerepte natuur en natuurlijk echte mannen (en vrouwen). Het huis staat leeg en lijkt te wachten op een nieuwe heer en meester. Hoogste tijd dat de zoon die rol op zich gaat nemen. Samen met een vriend van zijn vader – een oude sterke man met grijze baard – werkt James aan zijn comeback. De mannen verslaan Raoul Silva, de exotische schurk van het verhaal. M komt om tijdens het vuurgevecht en Eve kent weer haar plaats: ze trekt zich terug als vechtmachine en is nu Bonds secretaresse. De orde is hersteld en agent 007 is terug op zijn troon.

ECHE KERELS

Skyfall staat natuurlijk niet op zichzelf. In soaps, reclames en in film, van Jupiler-reclame tot Don Draper: mannen worden de laatste jaren weer neergezet als heer en meester, authentiek (soms letterlijk op het primitieve af zoals in *Dexter* en *True Blood*) en behept met traditionele eigenschappen zoals leiderschap en daadkracht (hierin ligt de genialiteit van *Mad Men*: de serie verheerlijkt deze illusies en laat tegelijkertijd genadeloos zien dat *the times are a-changing*). De moderne man is eigenlijk heel ouderwets: het huwelijk, tradities en patriotisme staan hoog in het vaandel. Uit angst voor de vrouwelijke opmars met z'n onduidelijke rolverdeling wordt er keer op keer gehamerd op de verschillen tussen mannen en vrouwen. Mars en Venus, dat soort ongein. Zoals in elke crisis, wordt er angstvallig teruggegrepen op duidelijke en vertrouwde beelden en zo worden we overspoeld met stereotype *kerels* en *dames*. Baarden en hakjes. De moderne vent is mijlenver verwijderd van zijn voorganger van zo'n tien jaar geleden, de grensoverschrijdend metroseksueel met zijn *Cosmopolitan* en zijn geschoren wangen. Een kerel drinkt bier met zijn kameraden en heeft een baard. Want hij is een echte man en dat mag, wat zeg ik, *moet* gezien worden.

Ironisch gezien zorgt deze noodzaak van exposure (mannelijkheid moet voortdurend getoond worden) voor een vrijbrief voor eindeloos gepronk met het mannelijk uiterlijk. Die über-gestyleerde